

כללי תאגידי מים וביוב (שפכי מפעלים המוזרמים למערכת הביוב), תשע"א - 2011

בתוקף סמכותה לפי סעיף 51(ב)(2) לחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001 (להלן – החוק) ולאחר שקוימו הוראות סעיף 107 לחוק, קובעת מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב כללים אלה:

הגדרות 1. בכללים אלה-

"דוגם מוסמך" - מי שעבר הכשרה לדיגום שפכים ומי קולחין והשתלמויות מוזמן לזמן, במתכונת שהורה המשרד להגנת הסביבה, משרד הבריאות או מנהל רשות המים.

"החברה" - חברה שהוקמה לפי חוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001.

"הממונה" - מנהל הרשות הממשלתית או מי שמונה לממונה לפי כללי המים (תעריפים למי קולחין המסופקים ממט"ש), התש"ע-2010.

"הסכם עבר" - הסכמים שנחתמו בין מפעל למט"ש או מפעל לחברה לפני (1 בינואר 2011) כולל הארכות הסכם שנחתמו עד לאותו מועד.

"חוק תאגידי מים וביוב" - חוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001.

"טיפול מקדים" - הפעלת מיתקן, על מרכיביו השונים, שבו מטופלים שפכי מפעל לפני סילוקם משטח המפעל לשם הורדת ריכוז המזהמים בשפכים.

"כללי התעריפים" - כללי תאגידי מים וביוב (תעריפים לשירותי מים וביוב והקמת מערכות מים או ביוב), התש"ע - 2009.

"מועצת הרשות" או "המועצה" - מועצת הרשות, שהוקמה לפי סעיף 124טו לחוק המים.

"מיתקן לטיפול בשפכים" או "מט"ש" - מתקן לטיפול בשפכים אשר מיועד להפחתת ריכוז המזהמים שבשפכים לערכים הקבועים בתקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), תש"ע-2010, ועמידה בתקנות המים (מניעת זיהום מים) (שימוש בבוצה וסילוקה) תשס"ד-2004 וכל ערך אחר שנקבעו בהנחיות, בהיתרים או בתנאים ברישיון שניתנו על פי הוראות כל דין.

"ממונה סביבה" - כהגדרתו בתקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), תש"ע-2010.

"מנהל רשות המים" - מנהל הרשות שמונה לפי סעיף 124יט לחוק המים.

"מעבדה מוסמכת" - מעבדה כהגדרתה בחוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז-1997, שהוסמכה לבצע את הבדיקות המנויות בתוספות, כולן או מקצתן.

"מפעיל מט"ש" - אדם שבבעלותו, בהחזקתו, בהשגחתו או בפיקוחו פועל מט"ש.

"מפעל" - מקום שבו מעבדים או מייצרים מוצרים, או נותנים שירותים, ושממוזרמים שפכי תעשייה, במישרין או בעקיפין.

"מערכת ביוב" - כהגדרתו בחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א - 2001.

"שפכים" - מים לאחר שימוש, הטעונים טיהור או סילוק לפי דין.

"שפכים האסורים להזרמה למערכת הביוב" - שפכים הגורמים נזק למערכת הביוב או שמתקיים לגביהם לפחות אחד מהתנאים המפורטים בתוספת הראשונה.

"שפכים חריגים" – שפכים פריקים שיחס COD/BOD בהם קטן מ 4 וריכוז ה- VSS בהם גדול מ 70% מריכוז ה- TSS. השפכים ניתנים לטיפול במט"ש ולטיפול כאמור עלות נוספת לעומת שפכים סניטאריים. ריכוז אחד מהמרכיבים בהם לפחות עולה על הערכים הנקובים בטור א' בתוספת השניה.

"שפכים סניטאריים" – שפכים שמקורם בשירותים סניטאריים או במטבח, ובלבד שאם מקורם במטבח לפי טיבם וכמותם לא נדרש לגביהם טיפול מקדים לפני כניסתם למערכת הביוב.

"שפכי תעשייה" – שפכים שמקורם במפעל המזורמים מן המפעל למערכת הביוב, למעט שפכים סניטאריים.

"תוכנית ניטור ובקרה שנתית" – תוכנית לקביעת איכות שפכי המפעל המזורמים למערכת ביוב, לרבות דיגום, בדיקה, פענוח תוצאות ודיווח לפי העניין.

"תקנות בריאות העם" – תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), תש"ע-2010.

2. מטרת הכללים

הסדרת הזרמת שפכי המפעלים באופן שלא תגרום נזק למערכת הביוב, תהליכי הטיפול בשפכים וניצול מי הקולחין וכן למניעת מטרדים ונזקים לציבור או לסביבה. החברה תבטיח את איסופם, סילוקם וטיהורם של כל השפכים המזורמים אל מערכת הביוב ובלבד שקליטתם לא תגרום לפגיעה במערכת הביוב של החברה או של כל גורם אחר. מפעל לא יזרים מן המפעל למערכת הביוב שפכים העלולים לגרום לנזקים כאמור אלא בהתאם להוראות כללים אלה.

3. הזרמת שפכים על ידי מפעל

(א) מפעל לא יזרים במישרין או בעקיפין שפכים למערכת הביוב של חברה ולא ירשה לאחר להזרים משטחו או דרך מתקניו למערכת הביוב, בכל אחד מהמקרים אלה –

1. שפכים האסורים להזרמה למערכת הביוב.
2. שפכים חריגים ללא דיווח או אישור החברה בהתאם לסעיף 6.

(ב) הזרים מפעל, שפכים כאמור בסעיף 3 (א) או כאמור בסעיף 3 (א) 2, יחויב בתשלום על ידי החברה בהתאם לכללי התעריפים. התשלום כאמור יהיה עבור התקופה שחלפה ממועד דגימת הבדיקה האחרונה על פי האמור בסעיף 5 או עבור תקופה של חצי שנה שקדמה למועד גילוי הזרמת השפכים בניגוד לסעיף קטן א, לפי הקצרה שביניהן.

(ג) חויב המפעל בתשלום כאמור בסעיף קטן ב', אין בתשלום כדי להוות היתר, הרשאה או הסכמה לפעולת ההזרמה בניגוד לסעיף קטן (א).

(ד) חייבה החברה את המפעל בתשלום בגין הזרמת שפכים כאמור בסעיף קטן ב', תפרט את אופן החיוב ותתריע על דבר העבירה.

(ה) חברה לא תרשה למפעל להזרים שפכים כאמור בסעיף 3 (א).

4. דרישת ביצוע פעולות למניעת נזק ממפעל

קבעה החברה כי בהתאם לתהליכי ייצור וחומרי הגלם במפעל ישנו חשש כי יזרים למערכת הביוב שפכים בניגוד לאמור בסעיף 3(א), רשאית היא, לאחר שנתנה הזדמנות למפעל להשמיע טענותיו, לחייב כל מפעל באחד או יותר מהמפורט להלן –

- א. לבצע טיפול מקדים בשפכים בטכנולוגיה המיטבית הזמינה (BAT) להקטנה כמותית של שיעור הרכיבים, כולם או חלקם, לפני כניסתם למערכת הביוב, לרבות דרישה להפרדת זרמי שפכים במפעל;
- ב. לערוך ניטור איכות השפכים על פי הנחיות החברה, לרבות מיקום פעולות הניטור, הקמת תא דיגום, המרכיבים שיבדקו, תדירותם ואופן ניתוח ודיווח הממצאים. הדיגום יבוצע על ידי דוגם מוסמך, הדגימה תיבדק במעבדה מוסמכת לפרמטרים הנדרשים.
- ג. לדווח לחברה על סוגים וכמויות המזהמים שהמפעל צרך, אופן סילוקם, ושיעור של כל אחד מהם בשפכים שהמפעל מזרים למערכת הביוב;
- ד. למסור הודעה לחברה על שינוי שחל בספיקה או באיכות

השפכים אשר קבעה החברה שיש בו כדי להשפיע פעולתה של מערכת הביוב.

5. עריכת בדיקות ודגימות במפעל על ידי חברה

א. קבעה חברה כי בהתאם לתהליכי הייצור במפעל יישנו חשש להזרמת שפכים למערכת הביוב בניגוד לאמור בסעיף 3(א). תכין חברה תוכנית ניטור ובקרה שנתית על איכות שפכי המפעל בהתאם לתקנה 10 לתקנות בריאות העם (להלן - תוכנית). לא אושרה תוכנית כאמור, תכין החברה תוכנית כמפורט בתוספת השלישית. התוכנית תבוצע, כמפורט להלן:

1. החברה תודיע למפעל, בכל תחילת שנה ולא יאוחר מיום 15 בינואר, כי הוא כלול בתוכנית ניטור ובקרה שנתית של החברה, ותמציא לידיו את פירוט כמות הבדיקות שבכוונתה לבצע, סוגם ומיקום עריכתם.
2. הזרים מפעל שפכים בניגוד לסעיף 3(א), רשאית החברה לעדכן את התוכנית ולהוסיף בדיקות נוספות. עדכנה חברה את התוכנית תודיע למפעל תוך 30 יום.
3. החברה תעביר את תוצאות הבדיקות למפעל תוך 30 יום ממועד קבלתן;
4. דיגום יעשה על ידי דוגם מוסמך, הדגימה תיבדק במעבדה מוסמכת לפרמטרים הנדרשים.
5. הוקם מפעל חדש לאחר המועד כאמור בסעיף 1, רשאית החברה לעדכן את תוכנית הניטור ובלבד שהודיעה על כך למפעל 14 יום טרם דיגום על פי התוכנית, כי הוא כלול בתוכנית.

- ב. ערכה החברה בדיקות על פי תוכנית הדיגום, ישא המפעל בעלות הדיגום והבדיקות כמפורט בכללי התעריפים.
- ג. היה מט"ש בבעלות חלקית של החברה, או בבעלות של אחר, תתאם החברה עם מפעיל המט"ש את תוכנית ניטור ובקרה שנתית. מפעיל המט"ש יהיה רשאי להצטרף לביקור נציג החברה במפעל ובלבד שהודיע על כך לחברה, בכתב, 7 ימים מראש על דבר הצטרפותו. באין הסכמה בין החברה למפעיל המט"ש בדבר התוכנית כאמור, יכריע ממונה הסביבה בהסכמת מנהל רשות המים, לאחר שנתן לצדדים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

6. הזרמת שפכים חריגים למערכת הביוב

א. מפעל רשאי להזרים למערכת הביוב שפכים חריגים אם ריכוזם היה מעל לערכים הנקובים בטור א' והנמוכים מטור ב' כאמור בתוספת השנייה, ובלבד שדיווח לחברה בכתב תוך 30 ימים מראש על הערכים המרביים וכמות השפכים שבכוונתו להזרים למערכת הביוב.

ב. חברה, לאחר שהודיעה בכתב על כוונתה כאמור לממונה סביבה, רשאית לאשר למפעל על פי בקשתו המנומקת ובכתב להזרים שפכים חריגים למערכת הביוב, אם ריכוזם עולה על הערכים הנקובים בטור ב' כאמור בתוספת השנייה (להלן - "אישור"). בבקשתו יפרט המפעל את הערכים המרביים, וכמות השפכים המיועדים להזרמה.

ג. הודיע ממונה סביבה לחברה על התנגדותו לאישור כאמור, בהתאם לסמכותו על פי כל דין, תוך 14 ימים מיום שקיבל הודעתה כאמור בסעיף ב' ובכפוף לטעמים כמפורט בסעיף ה' כפי שינקם, לא תיתן החברה אישור הזרמה כאמור.

ד. חברה תודיע למפעל בכתב על החלטתה בבקשה, תוך 60 ימים, מיום שהוגשה. לא הודיעה החברה על דבר החלטתה בתום המועד האמור, יראו את בקשת המפעל כמאושרת.

ה. חברה תסרב לבקשת מפעל לפי סעיף ב, אם התקיים אחד מאלה:
1. קליטת השפכים החריגים למט"ש שמטפל בשפכי אותו מפעל אינה מאפשרת למט"ש לטהר את השפכים או את הברוצה לערכים הקבועים על פי הוראות כל דין.

2. בהתאם לתהליכי היצור במפעל, השפכים עלולים להכיל מזהמים שאינם מורחקים בתהליכי הטיפול במט"ש.
- ו. החברה רשאית לסרב לבקשת מפעל על פי סעיף ב', אם ספיקת השפכים או עומס השפכים מהווים יותר מ 10% משפכי החברה.
- ז. הודעה על סירוב החברה למפעל תנומק ותינתן בכתב, תוך 60 יום מקבלת הבקשה.
- ח. הזרים מפעל, שפכים כאמור בסעיף 6א או סעיף 6ב, יחויב בתשלום על ידי החברה בהתאם לכללי התעריפים.
- ט. ערכים שדיווח מפעל לפי סעיף א או קיבל אישור לפי סעיף ב יהוו הריכוז המרבי המותר להזרמה על ידי המפעל, וישמשו לקביעת התעריף שתגבה החברה מהמפעל בהתאם לכללי התעריפים.
- י. היה מט"ש בבעלות חלקית של החברה, או בבעלות של אחר, תתאם החברה עם מפעיל המט"ש את אישורי הזרמת שפכים חריגים כאמור בסעיף ב', באופן המאפשר למט"ש לטהר את השפכים לערכים הקבועים בתקנות בריאות העם ובתקנות המים (מניעת זיהום מים) (שימוש בבוצה וסילוקה) תשס"ד-2004. באין הסכמה בין החברה למפעיל המט"ש בדבר אישור ההזרמה, יכריע ממונה סביבה בהסכמת מנהל רשות המים, לאחר שנתן לצדדים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

7. הזרמת מים למערכת ביוב
מפעל לא יזרים מים שאינם מזהמים למערכת הביוב של החברה ולא ירשה לאחר להזרימם משטחו או דרך מתקניו ללא אישור מראש ובכתב מהחברה.

לעניין סעיף זה יראו "מים" - שמקורם בגשם, בנגר עילי, במי תהום, בניקוז תת קרקעי, בניקוז גגות, חצרות או בריכות;

8. טיפול מקדים
א. מפעל לא יזרים שפכים למערכת ביוב של חברה ללא שעברו טיפול מקדים אלא אם קיבל אישור לכך מחברה לפי סעיף זה.

ב. חברה, לאחר שהודיעה בכתב על כוונתה כאמור לממונה סביבה, רשאית לאשר למפעל הזרמת שפכים ללא טיפול קדם.

ג. הודיע ממונה סביבה לחברה על התנגדותו לאישור כאמור, בהתאם לסמכותו על פי כל דין, תוך 14 ימים מיום שקיבל הודעתה כאמור בסעיף ב' ובכפוף לטעמים כמפורט בסעיף 6ה' כפי שינקם, לא תיתן החברה אישור כאמור.

9. דיווח ופרסום
א. אחת לרבעון, עד היום ה-15 בחודש העוקב, תדווח החברה למנהל רשות המים ולממונה סביבה על אישורים שנתנה להזרמת שפכים חריגים לפי סעיף 6 ועל תוצאות בדיקות איכות שפכי מפעל שערכו לפי סעיף 5.

ב. עד אחד באפריל של כל שנה, תגיש החברה למנהל רשות המים וממונה סביבה, דוח שנתי המסכם את פעולותיהם לפי סעיפים 4, 5 ו 6 וכן פרוט המקרים הידועים לחברה על הזרמת שפכים האסורים על פי סעיפים 3 ו-7.

ג. נודע לחברה על הזרמת שפכים אסורים באופן שימנע את יכולת טיהור השפכים או ניצול הקולחים, תודיע על כך מיידית למנהל רשות המים, ממונה סביבה, למט"ש הקולט את השפכים ולצרכן קולחים.

ד. רשות המים רשאית לדרוש מחברה מסוימת או מכל חברה לפרסם את הדו"חות כמפורט בסעיפים א-ג באתר האינטרנט שלה, וכן

להעמיד את ממצאי הדוחות לעיון הציבור במשרדיה.

ה. מנהל רשות המים והשר להגנת הסביבה רשאים להורות לחברה על אופן ופורמט הדיווחים שיועברו.

10. הוראות החברה
לא מילא אדם אחר הוראות כללים אלה, רשאית החברה להתרות בו, בהתראה בכתב, שבה ניתן לקבוע גם מועד לקיומה.
11. שמירת דינים
א. אין בכללים אלה כדי לגרוע מהוראות כל דין אחר, ואולם אם חלה הוראה בדין אחר המחמירה או מקלה על הנדרש לפי כללים אלה – תחול אותה הוראה כאמור.
ב. לעניין סעיפים 3(א), 4(א) ו- 6(ב), אין בכללים אלה כדי לגרוע גם מתנאים שנקבעו בהיתרים, רישיונות, אישורים והקצאות שהוצאו למפעל לפי כל דין.
12. תחילה
תחילתם של כללים אלה 30 ימים מיום פרסומם.
13. הוראות מעבר
א. הוראות כללים אלו עדיפות על כל הסכם עבר שנעשה בין מפעל למט"ש לבין מפעל לחברה לפני קביעת כללים אלו; מפעל לא יזרים שפכים למט"ש אלא בהתאם לכללים אלו ולתעריפים הנקובים בכללי התעריפים;
ב. על אף האמור בסעיף א
1. הממונה יהיה רשאי לאשר הסכם עבר, בתנאים הקבועים בסעיף קטן 2, ובלבד שהובא לאישורו על ידי המפעל או המט"ש בתוך ארבעה חודשים מיום התחילה.
2. שוכנע הממונה כי שולמו תשלומים חד פעמיים או שוטפים בעד המט"ש על ידי מפעל אשר סבירים או מוצדקים בנסיבות העניין, רשאי הוא לאשר את ההסכם ובלבד שלא יאשרו לתקופה שעולה במצטבר על 15 שנים או שעולה על תקופת הסכם העבר, לפי המוקדם; אישר הממונה כאמור, יראו את הסכם העבר שאישר, בתנאים שאישר או שקבע, כמחייבים ובאים במקום התעריפים שנקבעו לשפכים בכללי התעריפים;
ג. על אף האמור בסעיף 6 א, דיווח מפעל על הזרמת שפכים חריגים, יכול שייעשה תוך שלושה חודשים מיום התחילה.
ד. על אף האמור בסעיף 5 א 1, הודעת חברה בשנה הראשונה לתחולת הכללים, יכול שתיעשה לאחר ה 15 בינואר, ובלבד שהודיעה על כך למפעל 14 יום טרם הדיגום על פי התוכנית.

עודד פיקסלר

יושב ראש מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב

התש"א _____
(2011 _____)
(חמ 3-3982)

תוספת ראשונה
שפכים אסורים

- א. שפכים המזורמים למערכת ביוב לא יכילו -
- (1) נוזלים בעלי ערך הגבהה (pH) נמוכה מ-6.0 או גבוהה מ-10.0;
 - (2) חומר העשוי לגרום בדרך כלשהי להפרעה באיטופם או בטיפולם של השפכים במערכת הביוב של החברה או של כל גורם אחר לרבות מוצקים או חומר צמיג בגודל ובכמות העשויים לשקוע או שלא להיגרף, לרבות שאריות עוגת סינון, אספלט, פגרי בעלי חיים, גבבה, אפר, חול, בוץ, קש, שארית עיבוד שבבי בתעשייה, שארית גזם נוי, חלקי מתכת, זכוכית, סמרטוטים, נוצות, פלסטיקה, עץ, דם מלא, תוכן קיבת בהמות, עצמות, שיער ושאריות עור, קרביים, מגבונים לחים וכלים חד פעמיים בין אם שלמים או שעברו ריסוק או קיצוץ;
 - (3) מוצקים שאינם עוברים פתח של 10 מ"מ;
 - (4) נוזלים בטמפרטורה העולה על 40° צלסיוס;
 - (5) פסולת העלולה לשקוע ולהפוך למוצקה או לצמיגה בטמפרטורות שבין 20° צלסיוס ל-40° צלסיוס;
 - (6) נוזל, מוצק או גז העלול לגרום להתהוות תנאי בעירה או פיצוץ במערכת הביוב של החברה או של כל גורם אחר;
 - (7) כלל פחמנים הלוגנים מומסים (DOX) המבוטא ככלורידים, בריכוז העולה על 1 מיליגרם לליטר.
 - (8) כלור חופשי בריכוז העולה על 0.5 מיליגרם/ליטר;
 - (9) פנולים או קריזולים בריכוז העולה על 3 מיליגרם/ליטר;
 - (10) פוליפנולים בריכוז העולה על 100 מיליגרם/ליטר;
 - (11) ציאנידים כללי בריכוז מעל 0.5 מיליגרם/ליטר;
 - (12) שמן מינרלי בריכוז העולה על 20 מיליגרם/ליטר;
 - (13) שמנים ושומנים כללי בריכוז העולה על 200 מיליגרם/ליטר;
 - (14) שומנים הניתנים להפרדה בריכוז כולל העולה על 100 מיליגרם/ליטר;
 - (15) כלל מוצקים אנאורגניים ומינרליים, מומסים ולא מומסים, בריכוז כולל העולה על 3,500 מיליגרם/ליטר;
 - (16) כלל מוצקים מרחפים למפעל ציפוי מתכות בריכוז העולה על 30 מיליגרם/ליטר;
 - (17) ריכוז ה COD הגדול פי 4 ויותר מריכוז ה BOD;
 - (18) ריכוז VSS שיפחת מ-70% מריכוז ה TSS בשפכים;
 - (19) סולפיד מומס בריכוז העולה על 1 מיליגרם/ליטר;
 - (20) סולפאטים בריכוז העולה על 200 מיליגרם/ליטר כ-SO₄ מעל ריכוזם במים המסופקים למפעל או בריכוז העולה על 500 מיליגרם/ליטר כ-SO₄, לפי הנמוך;
 - (21) כלורידים בריכוז העולה על 200 מיליגרם/ליטר כ-Cl מעל ריכוזם במים המסופקים למפעל או בריכוז העולה על 430 מיליגרם/ליטר, לפי הנמוך;
 - (22) נתרן בריכוז העולה על 130 מ"ג/ליטר כ-Na מעל ריכוזו במים המסופקים למפעל או בריכוז העולה על 230 מיליגרם/ליטר, לפי הנמוך;
 - (23) פלואורידים בריכוז העולה על 6 מיליגרם/ליטר;
 - (24) בורון בריכוז העולה על 1.5 מיליגרם/ליטר;
 - (25) דטרגנטים קשים (נוניונים) בריכוז העולה על 1 מיליגרם/ליטר או דטרגנטים רכים (אניונים) בריכוז העולה על 40 מיליגרם/ליטר;
 - (26) תרופות שאינן פריקות ביולוגית בטכנולוגיה של בוצה משופעלת;
 - (27) חומרים כמפורט להלן בריכוז העולה על הריכוז הרשום לצידם:

שם החומר	ריכוז - מיליגרם/ליטר
אבץ	3 או 3 מעל למי הרקע, הגבוהה מבניהם.
ארסן	0.1
בדיל	2
בריליום	0.50
ונדיום	0.50
חמרן	25
כסף	0.1
כספית	0.05
כרום שלוש ערכי	0.5
כרום שש ערכי	0.10

Li-כ	0.3	ליתיום
Mo-כ	0.15	מוליבדן
Mg-כ	1 או 0.5 מעל למי הרקע, הגבוה מבניהם.	מנגן
Cu-כ	1 או 1 מעל למי הרקע, הגבוה מבניהם.	נחושת
Ni-כ	0.5	ניקל
Se-כ	0.05	סלניום
Pb-כ	0.5	עופרת
Cd-כ	0.1	קדמיום
Co-כ	1	קובלט

(28) חומרים אשר מנהל הרשות קבע באופן פרטני לגבי תחומה של חברה מסוימת שהם שפכים מזיקים, ויידע את ממונה סביבה ופרסם הודעה על כך באתר האינטרנט של הרשות בלבד שאפשר לציבור להביא את עמדתו בעניין זה; קביעה כאמור יכול שתהיה לגבי חומרים המפורטים בתוספת זו בריכוז המותר להזרמה למערכת השפכים ויכול שתהיה לגבי חומרים אשר לא מפורטים בתוספת זו.

ב. אין בתוספת זו כדי להחליף ערכים שנקבעו למפעל על פי סעיף 3(ה) לתקנות המים (מניעת זיהום מים) (מתכות ומזהמים אחרים), תשס"א-2000, או לפי סעיפים 3 ו-4 לתקנות רישוי עסקים (ריכוזי מלחים בשפכים תעשייתיים), תשס"ג-2003 או לפי תקנות המים (מניעת זיהום מים) (ערכי הגבה של שפכי תעשייה), התשס"ד-2003.

תוספת שניה

שפכים חריגים

(סעיף 1)

טבלה א' – תקפה רק למפעלים המזרימים שפכים שאינם אסורים ועיקר המרכיבים פריקים בתהליכי הטיפול במט"ש

מרכיב	יחידות	טור א	טור ב
כלל מוצקים מרחפים (TSS)	מיליגרם/ ליטר	מ 400	1000
צריכת חמצן כימית (COD)	מיליגרם/ ליטר	מ 800	2000
חנקן קילדל*	מיליגרם/ ליטר	מ 50	100
זרחן כ P*	מיליגרם/ ליטר	מ 15	30

* הזרמה למט"ש המרחיק חנקן או זרחן או המחויב בהרחקתם על פי תקנות בריאות העם.

תוספת שלישית

ניטור איכות שפכי מפעלים

(סעיף 5)

מגזר תעשייתי	מס' דיגומים בשנה	פרמטרים לבדיקה
מוסכים (מכונאות רכב)	3	pH, שמן מינרלי, סריקת מתכות כבדות, TSS, COD, BOD
אולמות אירועים, מסעדות, קניונים	3	שמנים ושומנים, pH, COD, BOD, כלוריד, נתרן, דטרגנטים אניונים
מפעלי מזון ומשקאות	4	שמנים ושומנים, שמן מינרלי, pH, COD, BOD, חנקן TSS, כלוריד, נתרן, חנקן קילדל (TKN), חנקן כללי, זרחן כללי, סולפיד (ביקבים).
משחטות, בתי מטבחיים, בתי נחירה, עיבוד דגים	4	שמנים ושומנים, pH, COD, BOD, TSS, חנקן קילדל (TKN), זרחן כללי, כלוריד, נתרן, סולפיד, מוליכות חשמלית
טקסטיל כולל הלבנה ו/או צביעה	6	כלוריד, כלל פחמימנים הלוגנים מומסים, COD, (DOX), סריקת מתכות כבדות, סולפאט, סולפיד, pH, TSS, דטרגנטים אניונים
טקסטיל ללא הלבנה/צביעה	3	BOD, COD, סריקת מתכות כבדות, כלוריד,

נתרן, pH, TSS, דטרגנטים אניונים		
סריקת מתכות כבדות, TSS, COD, BOD, שמן מינראלי (במידה וקיים עיבוד שבבי), pH, VOC, כלוריד, סולפאט, סולפיד, כלל פחמימנים הלוגנים מומסים (DOX), דטרגנטים רכים	6	מפעלי ציפוי מתכות וטיפול פני שטח
נוכחות חומרי נפץ, pH, שמן מינראלי, COD, BOD, TSS, כלוריד, נתרן, סריקת מתכות כבדות, VOC, VOC's, כלל פחמימנים הלוגנים מומסים (DOX)	4	מפעלים ביטחוניים
כלוריד, נתרן, סולפיד, pH, דטרגנטים אניונים, דטרגנטים נוניוניים, TSS	3	מכבסות
שמן מינראלי, pH, COD, MTBE	3	תחנות תדלוק
COD, BOD, כלוריד, נתרן, pH, חנקן כללי, חנקן קיילדל (TKN), זרחן כללי, TSS	4	רפת/לול
סריקת מתכות כבדות, סולפיד, סולפאט, כלוריד, COD, BOD, TSS, pH	6	מפעלי עיבוד עורות/בורסקאות
שמנים ושומנים, סריקת מתכות כבדות, כלוריד, נתרן, COD, BOD, TSS, pH, חנקן כללי, חנקן קיילדל (TKN), זרחן כללי	6	תחנות מעבר לפסולת
סריקת מתכות כבדות, COD, BOD, TSS, pH	6	בתי דפוס
סריקת מתכות כבדות, COD, BOD, שמן מינראלי, TSS, pH, כלוריד, נתרן, פחמימנים הלוגנים מומסים (DOX), דטרגנטים אניונים, חנקן כללי, חנקן קיילדל (TKN), זרחן כללי, VOC's, VOC	6-12	מפעלי כימיה בהתאם לפעילות במפעל: פרמצבטיקה, ייצור כימיקלים, קוסמטיקה ותמרוקים, דבקים וצבעים, דטרגנטים, ממיסים, חומרי הדברה, פטרוכימיה, פלסטיק, הובלת כימיקלים
סריקת מתכות כבדות, COD, BOD, TSS, pH, כלוריד ונתרן	2	מפעלי חומרי בניה
סריקת מתכות כבדות, COD, BOD, כלוריד, pH	3	בתי חולים
שמנים ושומנים, COD, BOD, pH, TSS, כלוריד, נתרן, בורון, דטרגנטים אניונים	3	בתי מלון
דטרגנטים אניוניים, דטרגנטים נוניוניים, שמן מינראלי	2	תחנות רחיצת רכב
COD, TSS, חנקן קיילדל (TKN), זרחן כללי		שפכים חריגים

דברי הסבר

חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001, (להלן – חוק תאגידי מים וביוב) העביר את האחריות על מתן שירותי המים והביוב מהרשויות המקומיות לתאגידי מים וביוב.

שפכי התעשייה מהווים רק כ 9% מכלל השפכים בארץ אך הם מאופיינים במגוון רחב וברכיזים גבוהים של מזהמים, ולכן עשויים לפגוע במערכות ההולכה והטיפול בשפכים, למנוע אפשרות ניצול הקולחים, לזהם את מקורות המים והסביבה ולגרום למפגעים תברואיים.

עם הקמתם, פעלו התאגידי בנושא שפכי התעשייה מכוח חוקי העזר של הרשויות המקומיות שבתחומן הם מספקים שירותים. מצב זה הוביל להסדרה לקייה, חסרה וחסרת אחידות בתחום זה

ולא אחת, חלו על תאגידי אזורים, חוקי עזר שונים בתחומי הרשויות המקומיות שבהן הוא מספק שירותים. בכללי תאגידי מים וביוב (חישוב עלות שירותי מים וביוב והקמת מערכת מים או ביוב), התש"ע-2009 ובכללי תאגידי מים וביוב (תעריפים לשירותי מים וביוב והקמת מערכות מים או ביוב), התש"ע-2009, בוטלה האפשרות של התאגידיים לגבות תעריפים מיוחדים עבור שפכי תעשייה.

לאחרונה אושרו תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), תש"ע-2010, הקובעות רף חדש לאיכות הקולחים שיוצאים ממפעלי הטיפול בשפכים, וזאת כדי לצמצם את הנוקיים הנוצרים ממי השפכים וכן בכדי להרחיב את השימוש בקולחים למטרות שונות (חקלאות, תעשייה, גינון וטבע). על מנת לאפשר עמידה ברף זה, יש להבטיח שאיכות השפכים המוזרמים למערכת הביוב, הינה באיכות שלא תפגע במערכות ההולכה ושתאפשר את הטיפול המתאים בשפכים.

סעיף 51 לחוק תאגידי מים וביוב מקנה לתאגידיים את הסמכות לקבוע הוראות למפעלי התעשייה הפועלים בתחומם, בין היתר, לחייב בטיפול מקדים ובניטור השפכים. אולם סמכות זו ניתנת להפעלה בכפוף לכללים שתקבע מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב.

מטרת הכללים שלפנינו הינה לענות על הצורך שנוצר כמפורט לעיל להסדרת נושא הטיפול בשפכי תעשייה על ידי תאגידי המים והביוב, הן בתחום איכות השפכים שניתן להזרים למערכות הביוב והפיקוח על כך והן בתחום התעריפים.

הכללים המוצעים חלים על מפעל כהגדרתו בחוק תאגידי מים וביוב אשר הינה רחבה ביותר וכוללת כל מקום שבו מעבדים או מייצרים מוצרים ו/או נותנים שירותים ושמןנו מוזרמים שפכי תעשייה (להלן – מפעל).

הכללים יוצרים הבחנה בין שפכים האסורים להזרמה למערכת הביוב מחשש לפגיעה פיזית במערכות הביוב או באיכות הקולחין, לבין שפכים חריגים שעלות טיפולם גבוה מהטיפול בשפכים סניטריים ולכן יש להתנות את הזרמתם בתשלום תעריף מתאים. קביעת המזהמים וערכיהם אשר מוגדרים כשפכים המזיקים מתבססת בעיקרה על ההסדרים הקיימים כיום בחקיקה העוסקת בתחום או בתחומים קרובים כגון (חוקי העזר של רשויות מקומיות ואיגודי ערים, חקיקת משנה לפי חוק המים, התשי"ט-1959 ולפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968).

עוד קובעים הכללים כי מפעל המעוניין להזרים שפכים חריגים יודיע על כך מראש למנהל התאגידי אשר ראשי לסרב לקלוט אותם אם המט"ש אינו ערוך לטפל בשפכים אילו.

עוד קובעים הכללים כי אסור להזרים למערכת הביוב מים ממקורות שונים ללא אישור מראש ובכתב ממנהל החברה, וזאת כדי למנוע את קריסת מערכות הביוב מספיקה עודפת ובזבוז מים.

בנוסף, הכללים קובעים את נהלי הדיגום והפיקוח על איכות השפכים ואת התנאים שהתאגידי ראשי לדרוש ממפעל כדי למנוע נזק למערכת הביוב. קביעה זו תאפשר לתאגידיים לפעול על פי סמכותם לחוק תאגידי מים וביוב.

הכללים גם מהווים נקודת הייחוס לקביעת תעריף הטיפול בשפכים עבור הזרמת השפכים באיכויות השונות, כמופיע לכללי התעריפים לרבות, תעריף גבוהה למפעל שהזרים שפכים אסורים וזאת כדי לצמצם את הנוקיים הכספיים שנגרמים לחברה בגין הזרמה זו.